

Za RNDr. Ing. Lud'kem J. Dobrorukou

In memoriam RNDr. Ing. Luděk J. Dobroruka

Vladimír HANÁK

katedra zoologie, přírodovědecká fakulta UK, Viničná 7, 128 44 Praha 2

V loňském roce, tak nepříznivém pro naši zoologii, nás nečekaně navždy opustil i významný a mezi přírodovědci doma i ve světě velmi známý zoolog Luděk J. DOBRORUKA. Zemřel 4. července 2004 po řadě let komplikovaných zdravotních obtíží, které však hrdinně zvládal především intenzivní výzkumnou, publikační a osvětovou aktivitou, podporován péčí své rodiny a intenzivním zájmem o přírodu a lidi. I když v posledních letech vzhledem ke svému zdravotnímu stavu se už neúčastňoval tak jako dříve veřejného života a trávil většinu času ve svém bydlišti Bílé Třemešné, věděli o něm ochránáři a studenti jeho kraje a my ostatní jsme mohli trvale obdivovat jeho píli a aktivity podle četných a pravidelně vycházejících odborných publikací a zejména popularizačních článků i řady naučných knížek a překladů se zoologickou i širší problematikou. Byl ostatně trvale významným členem redakční rady našeho časopisu, jehož tvář za Heráňovy éry svými příspěvky a radami výrazně ovlivňoval.

Luděk DOBRORUKA se narodil 20. 10. 1933 v Praze a na Přírodovědeckou fakultu (1951–1956) už přišel jako velmi vzdělaný zájemce o studium zoologie. V těchto svých zájmech pak pokračoval i po dobu studií, kdy od počátku patřil k uznávaným autoritám v tehdy se tvořícím studentském kolektivu zoologů. Píše se, že se nejprve zajímal o bezobratlé, v jejichž výzkumu bezesporu později vynikl a věnoval jim, zejména stonožkám a příbuzným skupinám své první publikace. Dobře si však pamatují, že jeho opravdovým zájmem a láskou byli od počátku savci, kterým je věnována i jeho diplomová práce (*Morfologické a anatomické rozdíly vzniklé odlišným způsobem života sysla a veverky* – 1955) i pozdější práce rigorosní (*Línání a přirozený systém čeledi Cervidae* – 1969). Jeho přednostní zájem o savce v době studií dokládají i četná data o nálezech netopýrů v našich databázích z té doby s poznámkou leg. DOBRORUKA. Po ukončení studií byl pak krátkou dobu zaměstnán v Národním muzeu na oddělení bezobratlých, kde se více věnoval této profesi, z níž pak publikoval své první vědecké práce. Záhy se však stal asistentem pražské zoologické zahrady, což trvale usměrnilo jeho zájem na savce, zejména na kopytníky, šelmy a vůbec na obratlovce. Toto zaměření pak už v zásadě nemění, i když nezapomíná ani na jiné

chovance zoologických zahrad, zejména na ptáky a na plazy a obojživelníky. Po celou svou kariéru v zoologických zahradách (Praha, Dvůr Králové) se však dále věnuje i bezobratlým (stonožky, stonožky, skákavky, atd.), v jejichž výzkumu získává světový význam a publikuje řadu původních prací i souborných studií z různých částí celého světa, včetně řady popisů nových druhů. Cenné jsou i jeho práce o fauně těchto skupin v řadě oblastí ČR. Všechny tyto Ludkovy aktivity budou jistě po zásluze zhodnoceny ve specialisované literatuře.

Ve vzpomínce pro náš časopis si budu dále všimnout už jen Ludkova významu ve výzkumu a popularizaci savců. Úplný přehled jeho publikací zaměřených na savce je připojen k této vzpomínce. Z něho je patrné, že Ludkův záměr byl velmi široký, i když se většinou zaměřil na druhy, chované v zoologických zahradách – na výzkum savců v terénu už mu nezbyl čas. Jeho doménou byl především výzkum kopytníků, šelem a primátů, kde ho zajímala zejména problematika taxonomická a etologická, ale i problémy chovu a ochrany řady druhů. Své poznatky publikoval jak česky v domácích časopisech, tak i ve známých zahraničních periodikách v kongresových jazycích. Proto se jeho výsledky staly obecně známými a dodnes často doma i v zahraničí citovanými. Navázal ostatně přátelství i spolupráci s řadou zahraničních specialistů a ve své době patřil spolu s Z. VESELOVSKÝM a V. MAZÁKEM k nejlepším našim znalcům světové fauny savců a obratlovců vůbec. Patřil také k nejlepším světovým znalcům skupiny antilop, na čemž se podílela jak jeho dlouholetá činnost v zooparku ve Dvoře Králové, spojená s několika návštěvami v černé Africe, tak i vedení 10 plemenných knih ohrožených druhů antilop, např. vodušky červené, vodušky jelenovité a vodušky abok. Věnoval se i studiu chovu antilop v zajetí, včetně domestikace antilopy losí. Velmi ceněné jsou i jeho práce o systematice levhartů, které významně doplňovaly tehdejší studie jiného českého specialisty ve skupině velkých koček, Vratislava MAZÁKA.

Kromě velkých znalostí zoologických měl Luděk DOBRORUKA i dobré znalosti lingvistické (mluvil anglicky, německy a rusky) a zejména smysl pro stylizaci populárně naučných textů. Kromě toho ho popularizace zoologie opravdu bavila a navíc dobře věděl, že i taková činnost patří k povinnostem vědeckého pracovníka v tak atraktivním oboru, jakým zoologie je. Při jeho přislovečné práci pak není divu, že se záhy stal jedním z našich nejpłodnějších popularizátorů zoologie. Byly to nejdříve články a celé seriály (např. o antilopách) v Živě, později pak celá řada knih, odborných i populárních, často i v řadě cizojazyčných mutací. Jejich výčet je uveden v následující bibliografii. Tato činnost ho záhy dovedla i k překladatelským aktivitám a také v tomto směru je počet přeložených knih obdivuhodný.

Při všech těchto činnostech bral Luděk svou práci v zoo velmi vážně a když si ověřil, že je tam třeba i praktických znalostí, neváhal už ve zralejším věku (1973–1978) vystudovat ještě i zemědělskou fakultu a získat titul inženýra. Při takovém vzdělání a zkušenostech by jistě byl i dobrým pedagogem a časem se i k této profesi dostal. V zoo Praha přednášel na škole pro chovatele cizokrajných zvířat a napsal k tomu i několik učebnic. Později, už během nuceného důchodu, se díky své ženě, profesorce gymnázia, dostal do blízkosti středoškolských studentů, vedl práce v biologických soutěžích, vytvořil naučné výchovné programy pro nevidomé a slabozraké děti a stal se zakladatelem klubu Natura (1992), spolku pro rozvíjení mladých přírodovědeckých talentů. Byl také hlavním autorem učebnic přírodopisu pro základní školy (Scientia, Praha, 1997–1999). Činnost tedy i v tomto směru víc než úctyhodná.

Zoologie byla pro Ludka DOBRORUKU skutečně životním údělem, kterému věnoval všechny své schopnosti, také i proto, že zvířata a zejména savce opravdu miloval. Nestačila mu zvířata v zoo, musel je mít stále i doma, zejména psy, z nichž mu učarovali zvláště kokršpanělé. Měl je rád jako člověk a studoval je jako zoolog – odtud jeho četné publikace o domácích zvířatech.

Luděk měl rád i lidi, proto měl kolem sebe tolik přátel, mladých adeptů zoologie, i nás starších generačních souputníků. Od dob studií byl nepřehlédnutelnou osobností a dobrým kamarádem. Měl – u zoologů ne tak časté – noblesní vystupování, což jsme přisuzovali jeho tradovanému šlechtickému původu (z ruských knížat Dolgorukých) a i pro tuto vlastnost jsme ho měli rádi. Bylo-li to pravda, nevím, ale v zoologii to opravdu šlechtic byl, navíc velmi pracovitý. Lze jen litovat, že dlouhá nemoc mu poslední desítku let velmi ztěžovala, ale i tak zoologii nezůstal nic dlužen. Bude nám moc chybět a zůstane trvale v paměti naší zoologie.

MAMMALOGICKÁ BIBLIOGRAFIE

Odborné práce a krátká sdělení

- DOBROUKA L. J., 1959: *Meriones vinogradovi* Heptner, 1931 in Palaestina. *Säugetierk. Mitt.*, **7**: 173.
- DOBROUKA L. J., 1959: Interessante "Rassenveränderung" beim Goldschakal, *Canis aureus* Linné, 1758. *Säugetierk. Mitt.*, **7**: 178.
- DOBROUKA L. J., 1959: Formosa-Sika, *Cervus nippon taiouanus* Blyth, 1860. *Säugetierk. Mitt.*, **7**: 172.
- DOBROUKA L. J., 1960: Über *Cervus nippon mantchuricus* Swinhoe 1864. *Zool. Anz.*, **165**: 70–74.
- DOBROUKA L. J., 1960: Horn-Wachstum bei Nilgau-Antilope, *Boselaphus tragocamelus* Pallas 1766. *Zool. Anz.*, **165**: 144–145.
- DOBROUKA L. J., 1960: Někteří anatomické rozdíly na končetinách veverky (*Sciurus vulgaris* L.) a sysla (*Citellus citellus* L.), způsobené vlivem rozdílných životních podmínek [Über einige durch verschiedene Lebensbedingungen verursachte Unterschiede bei dem Eichhornchen urd Ziesel]. *Acta Soc. Zool. Bohemoslov.*, **24**: 97–104.
- DOBROUKA L. J., 1960: Einige Beobachtungen an Ameisenigel, *Echidna aculeata* Shaw (1792). *Ztschr. Tierpsychol.*, **17**: 178–181.
- DOBROUKA L. J., 1960: Der Karpatenhirsch. *Cervus elaphus montanus* Botezat 1903. *Zool. Anz.*, **165**: 481–483.
- DOBROUKA L. J. & TUREK A., 1961: Weisse Marale (*Cervus elaphus maral*) in Freigehege von Schehuschitz (Žehušice), Böhmen. *Säugetierk. Mitt.*, **9**: 49–51.
- DOBROUKA L. J., 1961: Eine Verhaltensstudie des Przewalski-Urwildpferdes (*Equus przewalskii* Poliakov 1881) in dem Zoologischen Garten Prag. *Equus*, **1**: 89–104.
- DOBROUKA L. J., 1961: Zwei Bilder des Sudan-Panthers, *Panthera pardus pardus* Linné 1758. *Zool. Anz.*, **167**: 158–160.
- DOBROUKA L. J., 1961: Einige Bemerkungen über den Brutbeutel des Ameisenigels, *Echidna aculeata* (Shaw 1792). *Zool. Garten (N. F.)*, **23**: 111–113.
- DOBROUKA L. J., 1962: Ein Beitrag zur Systematik und Verbreitung von *Panthera pardus chui* (Heller, 1913). *Ztschr. Säugetierk.*, **27**: 204–211.
- DOBROUKA L. J., 1963: Leoparden aus Hinterindien und den südlichsten Provinzen Chinas. *Ztschr. Säugetierk.*, **28**: 84–88.
- DOBROUKA L. J., 1963: Der Dsungarische Hamster, *Phodopus sungorus* (Pallas 1770), ein neues Terrarientier. *Aquarien Terrarien* **10**: 50–51.
- DOBROUKA L. J., 1963: Ergänzung zur Rassenveränderung beim Goldschakal (*Canis aureus* Linné, 1758). *Säugetierk. Mitt.*, **170**: 164–172.
- DOBROUKA L. J., 1963: Über nordchinesische Leoparden, besonders über den Namen *Panthera pardus japonensis* (Gray 1862). *Zool. Anz.*, **170**: 164–172.
- DOBROUKA L. J., 1964: Poznámky k některým savcům Zoologické zahrady v Praze [Bemerkungen zu einigen Säugetieren des Zoologischen Garten in Prag]. *Lynx, n. s.*, **3**: 37–39.
- DOBROUKA L. J., 1964: Der Hodgsons Panther, *Panthera pardus pernigra* Hodgson 1863. *Zool. Garten (N. F.)*, **29**: 61–67.

- DOBRORUKA L. J., 1965: Zur Verbreitung des "Sansibar-Leoparden", *Panthera pardus adersi* Pocock, 1932. *Ztschr. Säugetierk.*, **30**: 144–146.
- DOBRORUKA L. J., 1965: K problémům systematiky východosibiřských jelenů druhu *Cervus elaphus* L. [Probleme der Systematik der ostsibirischen Hirschen der Art *Cervus elaphus* L.]. *Lynx, n. s.*, **5**: 57–60.
- DOBRORUKA L. J. & VAN BREE P. J. H., 1965: Quelques données taxonomiques sur les Pantheres *Panthera pardus* (Linnaeus, 1758) de la région nord-est du Gabon. *Biol. Gabon.*, **1**: 297–302.
- DOBRORUKA L. J., 1966: Kleine Notizen über Baumpaviane, *Papio leucophaeus* (E. Cuvier 1807) und *Papio sphinx* (Linnaeus 1758). *Revue Zool. Bot. Afr.*, **73**: 155–158.
- DOBRORUKA L. J., 1966: Zur Färbung der Brazza-Meerkatze, *Cercopithecus neglectus* (Schlegel, 1867). *Säugetierk. Mitt.*, **14**: 47.
- DOBRORUKA L. J. & BADALEC J., 1966: Zur Artbildung der Mangaben Gattung *Cercocebus* (Cercopithecidae, Primates). *Revue Zool. Bot. Afr.*, **73**: 345–350.
- DOBRORUKA L. J., 1966: K problémům systematiky západoafrických levhartů, *Panthera pardus* (L., 1758) [Probleme der Systematik der westafrikanischen Leoparden *Panthera pardus* (L., 1758)]. *Lynx, n. s.*, **6**: 11–13.
- DOBRORUKA L. J., 1966: Ausserordentliche Nage-Leistung des Goldhamsters, *Mesocricetus auratus* (Waterhouse 1839). *Zool. Garten* (NF) **32**: 179.
- DOBRORUKA L. J., 1966: Holotypus und Terra typica des Massai-Leoparden *Panthera pardus suahelica* (Neumann, 1900). *Mitt. Zool. Mus. Berlin*, **42**: 59–60.
- DOBRORUKA L. J., 1966: Ein Beitrag zur Kenntnis südafrikanischer Leoparden, *Panthera pardus* (Linnaeus, 1758). *Säugetierk. Mitt.*, **14**: 317–324.
- DOBRORUKA L. J., 1967: On the nomenclature and taxonomy of the lesser mouse-deer of Java. *Mammalia*, **31**: 456–458.
- DOBRORUKA L. J., 1967: La durée de la vie de quelques mammifères du Parc Zoologique de Prague. *Mammalia*, **31**: 515–517.
- DOBRORUKA L. J., 1967: Über den "Balssgesichtsmakak" nebst einer Übersicht über die Art *Macaca speciosa* (F. Cuvier 1825). *Milu*, **2**: 305–312.
- DOBRORUKA L. J., 1967: Ein weiteres Exemplar von *Mazama chunyi* Hershkovitz, 1959. *Mitt. Zool. Mus. Berlin*, **43**: 205–208.
- DOBRORUKA L. J., 1967: Periodisches Auswechseln der Apikalhaut an Ossiconen bei der Giraffe. *Zool. Anz.*, **179**: 230–232.
- DOBRORUKA L. J., 1967: Zur Haltung des Erdwolfes, *Proteles cristatus* (Sparrman 1783). *Zool. Garten* (N. F.), **34**: 307–314.
- MAZÁK V. & DOBRORUKA L. J., 1967: Rekonstruktion des Przewalskipferdes [Eine Grundlage für die negative Selektion in der Prager Urwildpferde-Zucht]. *Equus*, **2**: 329–349.
- DOBRORUKA L. J., 1968: Ein hohes Alter beim Prärierewolf *Canis latrans* Say, 1823. *Zool. Garten* (N. F.), **35**: 280.
- DOBRORUKA L. J., 1968: Breeding group of *Nemorhaedus goral* at Prague Zoo. *Int. Zoo Yearb.*, **8**: 143–145.
- DOBRORUKA L. J., 1969: Weitere Notizen über *Panthera pardus pernigra* (Hodgson, 1863). *Zool. Anz.*, **182**: 52–55.
- DOBRORUKA L. J., 1969: Verlauf des Haarwechsels bei einigen Hirschen (Artiodactyla: Cervidae). *Věst. Čs. Společ. Zool.*, **33**: 300–312.
- DOBRORUKA L. J., 1969: Mallophagosis u srnčí zvěře [Mallophagosis in Roe Deer]. *Gazella*, **1**: 29–30.
- DOBRORUKA L. J., 1970: Fecundity of the Chinese Water Deer, *Hydropotes inermis* Swinhoe, 1870. *Mammalia*, **34**: 161–162.
- DOBRORUKA L. J., 1970: To the supposed former occurrence of the David's Deer *Elaphurus davidianus* Milne-Edwards, 1866, in Hainan. *Mammalia*, **34**: 162–164.
- DOBRORUKA L. J., 1970: Individual variation of external and cranial characters in the Aardwolf, *Proteles cristatus* (Sparrman, 1783). *Revue Zool. Bot. Afr.*, **82**: 163–170.
- DOBRORUKA L. J., 1970: Verständigungsmittel der tagaktiven Sciuriden. *Sarus*, **1**: 169–178.

- DOBROURUKA L. J., 1971: On the identity of *Cervus nigricans* Brooke, 1877, with remarks upon other deer from the Philippines. *Zool. Meded.*, **45**: 91–97.
- DOBROURUKA L. J., 1971: Individual variation of the Amur Leopard Cat, *Prionailurus bengalensis euphilurus* (Elliot, 1871), from Korea. *Věst. Čs. Společ. Zool.*, **35**: 9–10.
- DOBROURUKA L. J., 1971: Grosse des Territoriums eines Leoparden, *Panthera pardus* L., 1758. *Säugetierk. Mitt.*, **19**: 249.
- DOBROURUKA L. J., 1972: Scent marking and courtship in Siberian Chipmunk, *Tamias sibiricus lineatus* (Siebold, 1824), with notes on the taxonomic relations of chipmunks (Mammalia). *Věst. Čs. Společ. Zool.*, **36**: 12–16.
- DOBROURUKA L. J., 1972: Zur Frage der Inselmelanismen beim Grosskantschil, *Tragulus napu* F. Cuvier, 1822. *Zool. Anz.*, **188**: 36–39.
- DOBROURUKA L. J., 1972: Social communication in the Brown capuchin *Cebus apella*. *Int. Zoo Yearb.*, **12**: 43–45.
- DOBROURUKA L. J., 1972: Unusual vocal behaviour in antelopes and deer. *Säugetierk. Mitt.*, **20**: 169–170.
- DOBROURUKA L. J. & HORBOWYOVÁ R., 1972: Poznámky k etologii pekari páskovaného, *Dicotyles tajacu* (Linnaeus, 1766) v zoologické zahradě v Praze [Notes on the ethology of Collared Peccary, *Dicotyles tajacu* (Linnaeus, 1766), in the Prague Zoological Garden. *Lynx, n. s.*, **13**: 85–94.
- DOBROURUKA L. J. & HORÁČKOVÁ J., 1973: Zur Phylogenie des “Totschüttelns”. *Lynx, n. s.*, **14**: 5–13.
- DOBROURUKA L. J., 1973: Experiments with the domestication of Eland antelope in and outside Africa. *Agricult. Trop. Subtrop.*, **6**: 221–227.
- VERNER P. H. & DOBROURUKA L. J., 1973: To the distribution of the Golden Cat, *Profelis aurata* (Teminck, 1827), in West Africa. *Mammalia*, **37**: 538–539.
- BÁRTÍKOVÁ J. & DOBROURUKA L. J., 1974: Některé vnější znaky anoa horského, *Bubalus (Anoa) quarlesi* (Ouwens, 1910) [Some external characters of the mountain anoa, *Bubalus (Anoa) quarlesi* (Ouwens, 1910)]. *Lynx, n. s.*, **15**: 58–62.
- DOBROURUKA L. J., 1974: Acclimatisation of African antelope in Dvur Kralove Zoo. *Int. Zoo Yearb.*, **14**: 73–75.
- DOBROURUKA L. J., 1974: Schwarze Springböcke, *Antidorcas marsupialis* Sundev. *Zool. Garten (N. F.)*, **44**: 285–289.
- DOBROURUKA L. J., 1974: Role mládat v sociální dynamice některých antilop [The role of young in the social dynamics of herds in some antelopes]. *Lynx, n. s.*, **16**: 75–77.
- DOBROURUKA L. J., 1975: *Sciuridae & Artiodactyla*. In: Přehled soustavy a české názvy savců. An outline classification of mammals and their czech names. *Lynx* s.n. **suppl. IV**: 54–58: 82–98
- DOBROURUKA L. J., 1975: Notes on the behaviour of the Malayan Giant squirrel *Ratufa bicolor*. *Int. Zoo Yearb.*, **15**: 207–212.
- DOBROURUKA L. J., 1975: Verlauf des Haarwechsels bei einigen Hirschen II (*Artiodactyla: Cervidae*). *Věst. Čs. Společ. Zool.*, **39**: 94–103.
- DOBROURUKA L. J., 1975: Haarwechsel der Zebras. *Věst. Čs. Společ. Zool.*, **39**: 173–177.
- DOBROURUKA L. J., 1976: Hair whorls in the reticulated giraffe, *Giraffa camelopardalis reticulata*. *Věst. Čs. Společ. Zool.*, **40**: 255–258.
- DOBROURUKA L. J., 1976: Hra lachtana jihoafrického, *Arctocephalus pusillus* (Schreiber, 1776) [Play behaviour in the South African Fur Seal, *Arctocephalus pusillus* (Schreiber, 1776)]. *Lynx, n. s.*, **18**: 131.
- DOBROURUKA L. J., 1977: Ein hohes Alter beim Ameisenbär, *Myrmecophaga tridactyla* Linnaeus 1758. *Zool. Garten (N. F.)*, **47**: 312.
- DOBROURUKA L. J., 1977: “Pralesní” buvoli v pražské zoo [“Forest” Buffaloes at Prague Zoo]. *Gazella*, **14**: 31–34.
- DOBROURUKA L. J., 1977: Home-range Konzeption bei einigen Huftieren in den Bedingungen eines Safari-Parks. *Věst. Čs. Společ. Zool.*, **41**: 241–244.
- DOBROURUKA L. J., 1978: Nosní rohy přežvýkavců [Nasal Horns in Ruminants]. *Gazella*, **21**: 35–38.
- DOBROURUKA L. J., 1978: Hand-rearing a Common palm civet *Paradoxurus hermaphroditus* at Dvur Kralove Zoo. *Int. Zoo Yearb.*, **18**: 210–211.

- DOBROURUKA L. J., 1979: Přebarvování gibona kápoitého, *Hylobates pileatus* Gray, 1861 [Colour transformation in the Pileated Gibbon, *Hylobates pileatus* Gray, 1861]. *Gazella*, **2**: 63–65.
- DOBROURUKA L. J., 1980: The Lechwe waterbuck *Kobus leche*: its current status and the preliminary studbook. *Int. Zoo Yearb.*, **20**: 298–301.
- ŠTUSÁK J. M. & DOBROURUKA L. J., 1980: Notes on some mammals of the People's Republic of Mongolia (Mammalia: Rodentia et Lagomorpha). *Agricult. Trop. Subtrop.*, **13**: 165–186.
- DOBROURUKA L. J., 1985: Abnormales Verhalten, Orgasmus und Trächtigkeitsdauer beim Vervet-Weibchen. *Zool. Garten (N. F.)*, **55**: 341–342.
- DOBROURUKA L. J., HOLEJŠOVSKÁ A., MÁŠLOVÁ I. & NOVOTNÝ V., 1987: An analysis of the population of Grevy's zebra *Equus grevyi* in Dvůr Králové Zoo. *Int. Zoo Yearb.*, **26**: 290–293.
- DOBROURUKA L. J., 1987: Breeding season of the Lechwe *Kobus leche*. *Int. Zoo Yearb.*, **26**: 294–296.
- DOBROURUKA L. J. & KRÁL L., 1988: Impalas (*Aepyceros melampus*) im Zoologischen Garten Dvůr Králové. *Zool. Garten (N. F.)*, **58**: 326–330.
- DOBROURUKA L. J., 1989: Some characters and differences between imported and zoo-bred black and white springbok, *Antidorcas marsupialis* (Mammalia: Bovidae). *Věst. Čs. Společ. Zool.*, **53**: 169–181.
- DOBROURUKA L. J., VÁHALA J. & DĚD J., 1990: Breeding and development of White-tailed gnu *Connochaetes gnou* at Dvůr Králové Zoo. *Int. Zoo Yearb.*, **29**: 197–201.

Učebnice

- DOBROURUKA L. & ŠÍR Š., 1984: *Chovatelství cizokrajných zvířat 1*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 101 pp.
- DOBROURUKA L., 1986: *Chovatelství cizokrajných zvířat 2*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 121 pp.
- FELIX J. & DOBROURUKA L., 1989: *Chovatelství cizokrajných zvířat 4*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 221 pp.
- DOBROURUKA L. J., ČÍLEK V., HASCH F. & ŠTORCHOVÁ Z., 1997: *Přírodopis I pro 6. ročník základní školy*. Scientia, Praha, 128 pp.
- DOBROURUKA L. J., GOTZEROVÁ N., HAVEL L., KUČERA J. & TRĚŠTÍKOVÁ Z., 1998: *Přírodopis II pro 7. ročník základní školy*. Scientia, Praha, 152 pp.
- DOBROURUKA L. J., VACKOVÁ B., KRÁLOVÁ R. & BARTOŠ P., 1999: *Přírodopis III pro 8. ročník základní školy*. Scientia, Praha, 159 pp.

Plemenné knihy

- DOBROURUKA L. J., 1983: *Lechwe Waterbuck Kobus leche International Studbook*. Zoological Garden Dvůr Králové, 26 pp.
- DOBROURUKA L. J., 1988: *Lechwe Waterbuck Kobus leche International Studbook*. Zoological Garden Dvůr Králové, 32 pp.
- VÁHALA J., DOBROURUKA L. J., HOLEJŠOVSKÁ A. & MÁŠLOVÁ I., 1990: *National Studbook. Defassa Waterbuck. Kobus ellipsiprymnus defassa*. Východočeská zoologická zahrada, Dvůr Králové n. L., 3 pp.
- VÁHALA J., DOBROURUKA L. J., HOLEJŠOVSKÁ A. & MÁŠLOVÁ I., 1990: *National Studbook. Sable Antelope. Hippotragus niger*. Východočeská zoologická zahrada, Dvůr Králové n. L., 10 pp.
- VÁHALA J., DOBROURUKA L. J., HOLEJŠOVSKÁ A. & MÁŠLOVÁ I., 1990: *National Studbook Blesbok. Damaliscus dorcas phillipsi*. Východočeská zoologická zahrada, Dvůr Králové n. L., 10 pp.
- VÁHALA J., DOBROURUKA L. J., HOLEJŠOVSKÁ A. & MÁŠLOVÁ I., 1990: *National Studbook. Addax. Addax nasomaculatus*. Východočeská zoologická zahrada, Dvůr Králové n. L., 5 pp.
- VÁHALA J., DOBROURUKA L. J., HOLEJŠOVSKÁ A. & MÁŠLOVÁ I., 1990: *National Studbook. Lady's Gray Waterbuck. Kobus nregaceros*. Východočeská zoologická zahrada, Dvůr Králové n. L., 4 pp.
- VÁHALA J., DOBROURUKA L. J., HOLEJŠOVSKÁ A. & MÁŠLOVÁ I., 1990: *National Studbook. Roan Antelope. Hippotragus equinus*. Východočeská zoologická zahrada, Dvůr Králové n. L., 10 pp.

- VÁHALA J., DOBRORUKA L. J., HOLEJŠOVSKÁ A. & MÁŠLOVÁ I., 1990: *National Studbook. White-tailed Gnu. Connochaetes gnou*. Východočeská zoologická zahrada, Dvůr Králové n. L., 3 pp.
- VÁHALA J., DOBRORUKA L. J., HOLEJŠOVSKÁ A. & MÁŠLOVÁ I., 1990: *National Studbook. Brindled Gnu. Connochaetes taurinus taurinus*. Východočeská zoologická zahrada, Dvůr Králové n. L., 7 pp.

K n i h y

- HANZÁK J., VOLF J., DOBRORUKA L. J. & MOUCHA P., 1965: *Světlem zvířat III. Domácí zvířata*. Albatros, Praha, 529 pp.
- DOBRORUKA L. J., 1977: *Taschenatlas der Hunde*. Artia, Praha, 216 pp.
- DOBRORUKA L. J., 1979: *Zvířata celého světa 5. Poloopice a opice*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 203 pp.
- DOBRORUKA L. J., PODHAJSKÁ Z. & BAUER J., 1981: *Pestrá příroda*. Albatros, Praha, 319 pp.
- DOBRORUKA L. J., 1985: *Säugetiere Europas. Ein Bestimmungsbuch*. Artia, Praha, 189 pp.
- DOBRORUKOVÁ J. & DOBRORUKA L. J., 1989: *Malá tajemství přírody*. Albatros, Praha, 175 pp.
- DOBRORUKA L. J., 1990: *The illustrated Guide to Dogs*. Aventinum, Prague, 223 pp.
- DOBRORUKA L. J. & KHOLOVÁ H., 1992: *Zkrocený vládce stepi*. Panorama, Praha, 256 pp.
- DOBRORUKA L. J., 1998: *Zvířata Jižní Ameriky*. Fragment, Praha, 64 pp.
- DOBRORUKA L. J., 1999: *Zvířata Severní Ameriky*. Fragment, Praha, 64 pp.
- DOBRORUKA L. J., 2002: *Kokršpaněl*. Jan Vašut, Praha, 64 pp.
- DOBRORUKA L. J., 2004: *Savci Evropy a Středomoří*. Aventinum, Praha, 191 pp.

Populárně vědecké a populární články

- DOBRORUKA L. J., 1956: O zoologických zahradách a úkolech krajských zooparků. *Zpr. Kraj. Vlastivěd. Mus. Olomouc*, **64**: 101–102.
- VESELOVSKÝ Z. & DOBRORUKA L. J., 1963: Africké přírodní rezervace. Pp.: 332–343. In: Československá společnost pro šíření politických a vědeckých znalostí (ed.): *Dvacáté století. Kniha o vědě, technice a kultuře 1963–64*. Orbis, Praha.
- DOBRORUKA L. J., 1971: Savci pražské zoo. Nepřežvýkavci, přežvýkavci. *Živa*, **19**[57]: 236–239.
- DOBRORUKA L. J., 1971: Savci pražské zoo. Damani, chobotnatci, lichokopytníci. *Živa*, **19**[57]: 196–199.
- DOBRORUKA L. J., 1972: Rare Animal Breeding Program. *Int. Zoo News*, **19**: 55.
- DOBRORUKA L. J., 1972: Pásovci. *Živa*, **20**[58]
- DOBRORUKA L. J., 1972: Hrola. *Živa*, **20**[58]: 33–34.
- DOBRORUKA L. J., 1974: Africké včely. *O včelách a včelařích*, **8**: 7–8.
- DOBRORUKA L. J., 1974: Hrošík liberijský. *Živa*, **22**[60]: 37.
- DOBRORUKA L. J., 1975: Kafue Flats, lečve a Mašukulumbové. *Živa*, **23**[61]: 233–234.
- DOBRORUKA L. J., 1976: Bongo. *Živa*, **24**[62]: 74.
- DOBRORUKA L. J., 1976: Obchod se zvířaty a ochrana přírody. *Živa*, **24**[42]: 186.
- DOBRORUKA L. J., 1981: Poznámka k článku “O problematice systematického zatriedovania tarpana”. *Živa*, **29**[67]: 236.
- DOBRORUKA L. J., 1981: *Průvodce pražskou zoo*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 64 pp.
- DOBRORUKA L. J., 1982: Zemní savci I. *Živa*, **30**[68]: 74–76.
- DOBRORUKA L. J., 1982: Zemní savci II. *Živa*, **30**[68]: 155–156.
- DOBRORUKA L. J., 1982: Zemní savci III. *Živa*, **30**[68]: 196–197.
- DOBRORUKA L. J., 1982: Zemní savci IV. *Živa*, **30**[68]: 236–237.
- DOBRORUKA L. J., 1983: “Strašná myš” profesora Peterse. *Živa*, **31**[69]: 197.
- DOBRORUKA L., 1986: Zoo Dvůr Králové. 40 let Východočeské zoologické zahrady. Pp.: 32–35. In: *Zemědělský kalendář 1986*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.

- DOBRORUKA L. J. & HOLEJŠOVSKÁ A., 1986: Nové aspekty chovu zvířat v zoo (Ke 40. výročí Východočeské zoologické zahrady ve Dvoře Králové nad Labem). *Živa*, **34**[72]: 116–117.
- DOBRORUKA L. J., 1987: Antilopy I. *Živa*, **35**[73]: 37–38.
- DOBRORUKA L. J., 1987: Antilopy II. Chocholatky. *Živa*, **35**[73]: 76–78.
- DOBRORUKA L. J., 1987: Antilopy III. Antilopky. *Živa*, **35**[73]: 115–117.
- DOBRORUKA L. J., 1987: Antilopy IV. Lesoni (Tragelaphinae). *Živa*, **35**[73]: 196–198.
- DOBRORUKA L. J., 1987: Antilopy V. Přimorožci. *Živa*, **35**[73]: 230–232.
- DOBRORUKA L. J., 1988: Antilopy VI. Buvolci. *Živa*, **36**[74]: 36–38.
- DOBRORUKA L. J., 1988: Antilopy VII. Bahnivci. *Živa*, **36**[74]: 76–78.
- DOBRORUKA L. J., 1988: Antilopy VIII. Impaly, srnčí antilopy, pravé antilopy (podrod *Nanger*). *Živa*, **36**[74]: 116–118.
- DOBRORUKA L. J., 1988: Antilopy IX. Pravé antilopy (podrody *Gazella* a *Trachelocele*). *Živa*, **36**[74]: 156–158.
- DOBRORUKA L. J., 1988: Antilopy X. Pravé antilopy (rod *Procapra*), sajsa, orongo. *Živa*, **36**[74]: 197–198.

P ř e k l a d y

- TRUMLER E., 1982: *Rozumíme psům?* Panorama, Praha, 199 pp.
- TAYLOR D., 1991: *Velká kniha o psech*. Gemini, Bratislava, 241 pp.
- TAYLOR D., 1992: *Velká kniha o kočkách*. Gemini, Bratislava, 191 pp.
- FISHER J., 1996: *Pes to chápe jinak. Principy chování psa pro majitele a cvičitele*. Mustang, Plzeň, 187 pp.